

سلاحه صدرایی

روزنامه نگار

یادداشت

N E W S

مرجان دوست محمدی

کارشناس رفاه و تأمین اجتماعی

حمایت از درمان در شرایط اضطرار

در بحبوحه روزهایی که سایه جنگی ظالمانه بر آسمان کشور گسترده شده و جامعه با شرایطی پیش‌بینی‌ناپذیر روبه‌روست، سازمان تأمین اجتماعی همچنان در قامت بزرگ‌ترین نهاد بیمه‌گر اجتماعی کشور، تعهدات خود را با مسئولیت‌پذیری کامل دنبال می‌کند. امروز بیش از ۴۹ میلیون نفر، معادل ۵۶ درصد جمعیت کشور، زیر چتر حمایتی این سازمان قرار دارند و استمرار خدمات بیمه‌ای و درمانی در چنین وضعیتی پیام‌روشنی دارد: حفظ امنیت اجتماعی و صیانت از سلامت بیمه‌شدگان حتی در سخت‌ترین شرایط از اولویت‌های خدشه‌ناپذیر تأمین اجتماعی است. در فروردین ۱۴۰۵، هم‌زمان با ادامه تجا‌وزات نظامی که از ماه رمضان آغاز شده و بیش از یک‌ماه است تداوم یافته، این سازمان توانست بخش مهمی از مطالبات ارائه‌دهندگان خدمت را تسویه کند. روز شانزدهم فروردین، رقم قابل توجه ۳۵ همت به مراکز درمانی، از جمله داروخانه‌ها و مراکز خصوصی طرف قرارداد، پرداخت شد؛ اقدامی که به روشنی نشان داد تأمین اجتماعی حتی در اوج بحران نیز از پایداری خدمت دست نمی‌کشد و حمایت از شرکای درمانی را شرط تداوم خدمات به بیمه‌شدگان و بازنشستگان می‌داند. این روند البته بی‌سابقه نیست. در ماه پایانی سال ۱۴۰۴ شاهد شتاب‌گیری پرداخت‌ها بودیم. تنها در اسفند، سه مرحله پرداخت انجام شد: سوم اسفند ۶۰۵ همت، پنجم اسفند ۲۰۵ همت و چهاردهم اسفند نیز ۲۰۵ همت دیگر از مطالبات مراکز درمانی غیردانشگاهی، خصوصی، دانشگاهی و داروخانه‌ها، تسویه شد. بیش از آن نیز، هفتم بهمن ۲ هزار میلیارد تومان از مطالبات داروخانه‌ها و دهم دی‌ماه ۴ هزار میلیارد تومان به مراکز درمانی پرداخت شده بود. این مسیر به آذرماه ۱۴۰۴ نیز می‌رسد؛ جایی که در چهارم آذر حدود ۸ هزار میلیارد تومان و در پانزدهم همان ماه ۷ هزار میلیارد تومان دیگر به مراکز درمانی پرداخت شد. در نوزدهم آبان نیز تسویه مطالبات داروخانه‌ها صورت گرفته بود. در نیمه نخست سال ۱۴۰۴ نیز پرداخت‌ها با حجم قابل توجهی ادامه داشت. شانزدهم اردیبهشت ۱۵۰۰ میلیارد تومان به داروخانه‌های غیردانشگاهی و بیست‌ویکم همان ماه ۱۵۰۰ میلیارد تومان به مراکز درمانی غیردانشگاهی اختصاص یافت. دوم تیرماه نیز تأمین اجتماعی دور دیگری از پرداخت‌ها را برای داروخانه‌ها و مراکز درمانی بخش خصوصی و دولتی انجام داد. نقش کلیدی وصول مطالبات از دولت در امکان‌پذیر شدن این پرداخت‌ها نباید نادیده گرفته شود. سال گذشته بخشی از بدهی دولت به مبلغ ۷۰ همت به صورت اوراق به سازمان واگذار شد و تأمین اجتماعی پس از طی فرآیند نقد کردن آن، توانست روند منظم‌تری را در پرداخت بدهی به مراکز طرف قرارداد ایجاد کند. این اقدام عملاً به تقویت توان نقدینگی سازمان و افزایش پایداری خدمت انجامید. تأمین اجتماعی در چنین شرایطی نه تنها یک نهاد اجرایی، بلکه ستون اصلی امنیت اجتماعی است. استمرار پرداخت‌ها در ماه‌های گذشته گواهی روشن از اراده‌ای سازمانی است که وظیفه خود را حفظ سلامت و کرامت جامعه بیمه‌شده می‌داند و در این مسیر از هیچ تلاشی فروگذار نمی‌کند.

“

روایت
پزشکان و
پرستاران
که در میانه
التهاب جنگ
بین اتاق‌های
اورژانس
و بخش‌ها
می‌کوشند
هم زخم‌ها را
درمان و هم
دل‌ها را آرام
کنند

بیمارستان امام حسین (ع) زنجان

بیمارستان تأمین اجتماعی امام حسین (ع) زنجان از جمله مراکزی است که با تشکیل کمیته‌های تخصصی مدیریت بحران، تمامی تدابیر لازم را برای فعالیت در شرایط جنگی پیش‌بینی کرده است. کادر درمان این مرکز نیز با تمام توان برای ایفای وظایف حرفه‌ای و رسالت انسانی خویش آماده خدمت‌رسانی‌اند.

به گفته معصومه نصیری، رئیس خدمات پرستاری و مامایی (مترون) بیمارستان تأمین اجتماعی امام حسین (ع) زنجان، در روزگار صلح، کادر درمان مسئولیت حرفه‌ای و انسانی خود را بر دوش می‌کشد؛ اما در زمان جنگ، این مسئولیت ارزشی دوچندان می‌یابد. زیرا شمار مجروحان افزایش می‌یابد، منابع پزشکی محدود می‌شود و شرایط کاری سخت و گاه خطرناک است. آنان از سویی دل‌نگران خانواده‌های خویش‌اند و از سوی دیگر موظفند به بیماران خاصی رسیدگی کنند که ممکن است در هر لحظه به بیمارستان منتقل شوند. درست همان گونه که در دوران کرونا نیازمند فداکاری بیشتر بودیم، امروز نیز باید چنین روحیه‌ای را پاس داریم تا جان انسان‌ها حفظ شود. از منظر انسانی نیز کادر درمان در زمان جنگ تجلیگر انسان‌دوستی، همدلی و تعهدی والاتر در پیداشت جان آدمیان است. همکاری داریم که پیوسته به صورت داوطلبانه می‌گویید: «اگر در استان دیگری به نیرو نیاز باشد، ما می‌رویم.» هرخصی‌ها لغو شده بود و هیچ‌یک از همکاران غیبت نداشتند. حتی همکاران غیربومی که از شهرهای دیگر به این مرکز می‌آیند، با وجود دشواری‌های رفت‌وآمد و قرار گرفتن برخی مسیرهادر معرض تهدید دشمن، همواره در محل کار حاضر می‌شوند و حتی یک روز نیز غیبت نکرده‌اند. این وظیفه ماست و منتهی در کار نیست. معتقدیم مهارت حرفه‌ای، سرعت عمل، تصمیم‌گیری درست و توانایی مدیریت بحران نقشی کلیدی دارد؛ از همین رو گروهی از همکاران را که در این حوزه‌ها مهارتی برجسته دارند برگزیده‌ایم تا در صورت افزایش شمار مجروحان مدیریت شرایط را عهده‌دار شوند. هرچند تاکنون تعداد مجروحان مراجعه‌کننده به این مرکز بالا نبوده، اما تمامی تدابیر لازم اندیشیده شده تا در لحظه وقوع بحران، بی‌درنگ به اجرا گذاشته شود. مترون بیمارستان تأمین اجتماعی امام حسین (ع) زنجان، احساس ناشی از خدمت در شرایط جنگی را چندگانه توصیف می‌کند: «از یک سو حس مدیریت، احساس وظیفه و آن همدلی ناخودآگاهی است که آدم نسبت به مجروحان پیدای می‌کند. از سوی دیگر، رضایتی درونی داریم از اینکه می‌دانیم در چنین وضعیتی می‌توانیم کاری مفید انجام دهیم و در دفاع از سرزمین و کیان کشور، هرچند اندک، مؤثر باشیم. همین معنا انگیزه‌ای مضاعف برای تداوم کار در ما ایجاد می‌کند؛ هرچند فشار روانی و خستگی رانیز بر دوش می‌کشیم.» نصیری یکی از خاطرات خود را در جریان جنگ کنونی چنین روایت می‌کند: «روز دوم جنگ رمضان، سه مجروح برای ما آوردند. آنان سربازانی بودند که از کشور در برابر دشمن دفاع می‌کردند. از میان آن سه نفر، دو تن به شهادت رسیدند و یک نفر مجروح باقی ماند.

بیمارستان ۱۷ شهریور مشهد

در بیمارستان تأمین اجتماعی هفده شهریور مشهد، در همان ساعات اولیه اعلام جنگ، کمیته بحران تشکیل شد و خدمات اورژانس بر اساس برنامه فراخوان بحران که در جریان جنگ دوازده‌روزه طراحی شده بود، با به کارگیری شمار بیشتری از نیروهای درمانی استمرار یافت. محسن سروی، مدیر خدمات پرستاری (مترون) بیمارستان تأمین اجتماعی هفده شهریور مشهد، بر این باور است که در شرایط جنگی و فضای پرتنشی که ناگزیر بر جامعه حاکم می‌شود، مهم‌ترین نقش کادر درمان، پس از ارائه خدمات پزشکی، کاستن از اضطراب بیماران و فراهم آوردن محیطی امن و آرام برای آنان است تا آسیب‌دیدگان جنگ بتوانند در فضایی مطمئن، بهترین خدمات جسمانی و روانی را دریافت کنند. به گفته او، تحقق چنین هدفی جز با عشق، تعهد و روحیه‌ای که در ذات عملکرد حرفه‌ای کادر درمان نهفته است، میسر نخواهد بود. مترون بیمارستان تأمین اجتماعی هفده شهریور مشهد در توصیف احساس خود از ایفای وظیفه در این شرایط بحرانی می‌گوید: «در وضعیت کنونی کشور، حس میهن‌دوستی

بیمارستان خرم‌آباد

بیمارستان تأمین اجتماعی خرم‌آباد نیز همگام با سایر مراکز درمانی کشور در وضعیت آماده‌باش کامل قرار گرفته و برای مواجهه با شرایط ویژه جنگی، طرح جامع مدیریت بحران را تدوین و به اجرا گذاشته است؛ طرحی که با هدف افزایش آمادگی کادر درمان، ساماندهی نیروها و فراهم آوردن بسترهای لازم برای ارائه خدمات درمانی در شرایط اضطراری طراحی شده و تمامی بخش‌های بیمارستان را در بر می‌گیرد. سعید جمشیدی، سرپرستار بخش اورژانس بیمارستان تأمین اجتماعی خرم‌آباد، مسئولیت حرفه‌ای و انسانی پرستاران و کادر درمان را در چنین شرایطی مسئولیتی عمیق و سنگین می‌داند و آن را جلوه‌ای آشکار از فداکاری و تعهد انسانی توصیف می‌کند. به گفته او، در میانه التهاب جنگ، نقش کادر درمان تنها به درمان جسم محدود نمی‌شود، بلکه تسکین روح و بازگرداندن امید نیز بخشی جدایی‌ناپذیر از این رسالت است. او می‌گوید: «همواره به همکارانم یادآوری می‌کنم که در شرایط جنگ، هر کلمه امیدبخش، هر لحظه مراقبت و هر دستی که برای یاری دراز می‌شود، می‌تواند سرنوشت یک زندگی را دگرگون کند. در دل تاریکی و اضطرابی که جنگ بر زندگی انسان‌ها

بیمارستان رازی قزوین

بیمارستان تأمین اجتماعی رازی قزوین نیز با تشکیل کمیته مدیریت بحران، آمادگی کامل خود را برای پذیرش و درمان بیماران و مصدومان احتمالی جنگ اعلام کرده است. در بخش اورژانس این مرکز، در شرایط عادی نظام تریاژ برای ساماندهی پذیرش بیماران برقرار است؛ اما با آغاز شرایط بحرانی، سازوکار «تریاز دوم» نیز فعال شده تا بر پایه شدت آسیب و فوریت درمانی، مراجعه‌کنندگان و مصدومان در اولویت‌بندی دقیق‌تری قرار گیرند و خدمات درمانی با سرعت و کارآمدی بیشتری ارائه شود. معصومه قلعه‌فوند، استپ بخش اورژانس بیمارستان تأمین اجتماعی رازی، در توصیف مسئولیت‌پذیری کادر درمان در روزهای جنگ، از عمق تعهد انسانی

ایستاده‌اند. در این گزارش، با شماری از همکاران درمانی در استان‌های مختلف گفت‌وگو کرده‌ایم؛ مردان و زنانی که در دل بحران، هم حرفه‌مندی و هم رسالت انسانی خود را پاس داشتند. روایت آنان، روایتی از ایستادگی، فداکاری و تداوم خدمت در دشوارترین لحظات است.

ایرانیان و نیز روح همدلی و همراهی عمومی بیش از هر زمان دیگری برانگیخته شده است. خدمت به مردم عزیز، به‌ویژه آسیب‌دیدگان جنگ، این احساس را در ما زنده می‌کند که گویی در خط مقدم خدمت ایستاده‌ایم. از همین رو می‌ایم اعلام کنم که هم‌خودم و هم شماری از همکارانم آمادگی کامل داریم هر زمان که لازم باشد برای حضور در کنار همکاران شهر تهران، که در این مدت بار سنگینی از مسئولیت را بر دوش کشیده‌اند، اعزام شویم.» سروی حس همدلی و مسئولیت‌پذیری فعالان عرصه درمان را چنین توصیف می‌کند: «در نخستین روز جنگ، چندین تن از همکاران بازنشسته حوزه درمان با ما تماس گرفتند و آمادگی خود را برای حضور در بیمارستان و مشارکت در خدمت‌رسانی اعلام کردند. از آنجا که شهر مشهد تاکنون کمتر درگیر شرایط مستقیم جنگی بوده است، آنان درخواست کردند: زمینه‌ای فراهم شود تا بتوانند به تهران عزیمت کنند و در کنار همکاران بیمارستان‌های پایتخت به خدمت بپردازند. چنین درخواست‌ها و رفتارهایی جلوه‌ای روشن از روح زیبای عشق، ایثار و دل‌بستگی کادر درمان به میهن است.»

می‌افکند، مراقبت انسانی همان نوری است که به بیماران و خانواده‌های آنان نشان می‌دهد هنوز امیدی برای زیستن باقی است.» سرپرستار بخش اورژانس این بیمارستان، احساس خود از حضور در چنین موقعیتی را آمیزه‌ای از مسئولیت، انسانیت و معنا می‌داند. او در توصیف این تجربه می‌گوید: «در چنین لحظاتی می‌توان گوشه‌ای از معنای عمیق انسان بودن را لمس کرد. وقتی درمی‌یابیم که دستان من می‌تواند در لحظه‌ای سرنوشت‌ساز امیدی به یک مجروح جنگی بیخشد یا جان انسانی را از مرگ نجات دهد، احساس می‌کنم همه فشارها، خستگی‌ها و دشواری‌های این حرفه بی‌ثمر نبوده است. به‌ویژه زمانی که با بیماران جنگی روبه‌رو می‌شویم؛ چهره‌ها، نگاه‌ها و حتی سکوت آنان روایتگر داستانی تلخ از رنج و ایستادگی است. در چنین شرایطی کمک به آنان صرفاً انجام یک وظیفه حرفه‌ای نیست، بلکه پاسخی است به ندایی انسانی که از درونشان شنیده می‌شود. گاه این حرفه دشوار و فرساینده است، اما همواره چیزی به انسان می‌بخشد که هیچ چیز جایگزین آن نمی‌شود؛ احساس انسان بودن، احساس مؤثر بودن و این باور که در جایگاهی ایستاده‌ای که می‌توانی تغییری واقعی در سرنوشت دیگری ایجاد کنی.»

و حرفه‌ای کارکنان این حوزه سخن می‌گوید. به باور او، کادر درمان حتی در شرایط عادی نیز مسئولیت سنگین مراقبت و درمان بیماران را بر عهده دارد، اما در روزگار جنگ این مسئولیت جلوه‌ای پرنرگ‌تر و معنایی عمیق‌تر می‌یابد. او توضیح می‌دهد که در فضای بحران، بیماران و آسیب‌دیدگان اغلب با ترس، اضطراب و آشفتگی روانی روبه‌رو هستند و همین امر، نقش کادر درمان را فراتر از درمان جسمانی می‌برد. به گفته او، تلاش اصلی کارکنان درمانی آن است که در کنار اقدامات پزشکی، محیطی امن و آرام برای بیماران فراهم آورند تا از فشارهای روانی آنان کاسته شود. در چنین شرایطی، بازگرداندن امید و آرامش به بیماران به اندازه درمان جسم آنان اهمیت می‌یابد و تقویت همین حس امید است که می‌تواند در کنار مداخلات درمانی، به بهبود مصدومان کمک کند.